

економіки, розвиток локальних інновацій та вдосконалення систем кібербезпеки, дозволяють знизити вразливість до зовнішніх шоків. Формування стійких економічних моделей, які враховують не лише економічні, але й соціальні та екологічні чинники, дозволяє забезпечити довгострокову стабільність і розвиток національних економік.

Список використаних джерел:

1. Томашук І.В. Вплив глобалізаційних процесів на сучасні економічні системи. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2022. № 1(59). С. 153-165.
2. Гетманець О.П., Коробцова Д.В., Єжелей Ю. О. Глобалізація та міжнародна економіка: складність інтеграції ринків та економічні наслідки на рівні країн (український досвід). *Академічні візії*. 2023. № 20. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/35cea810-1e85-4730-92c2-73e4dde869cf/content>.
3. Томашук І.В., Томчук О.Ф., Гиренко Ю.В. Розвиток міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2021. № 2(56). С. 197–212.

Канд. екон. наук Дон О. Д., Михайленко О. Д.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ КРАЇН ЄВРОПИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

У 2023 році блокада та руйнування логістичних шляхів стали одними з найгостріших наслідків війни, що безпосередньо вплинуло на структуру постачання енергоресурсів, продовольства та сировини. Втрата основних транзитних маршрутів, зокрема через території, що зазнали руйнувань, змусила компанії шукати альтернативні маршрути, що додатково збільшило логістичні витрати та ризики затримок. Ситуація відобразилася як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках Європи, де критичні сектори економіки, що залежать від безперебійного постачання, були змушені оперативне адаптуватися до нових умов [1]. Після початку агресії проти України відбулося стрімке переключення на

альтернативні джерела енергопостачання. Згідно з даними Міжнародного енергетичного агентства за 2023 рік, частка газу з країни-агресора в енергетичному балансі Європи впала до менш ніж 10% від загального обсягу імпорту, тоді як імпорт рідкого природного газу з країн Заходу та Близького Сходу значно зріс.

Падіння товарообігу з країною-агресором стало ще одним важливим чинником, що визначив трансформацію торговельних зв'язків Європи. Дані Європейської комісії свідчать, що у 2023 році обсяг імпорту товарів з цієї країни зменшився на понад 50% у порівнянні з попереднім роком, що вимусило країни ЄС активізувати пошук нових партнерів. Переорієнтація на ринки США, Азії та Близького Сходу стала відповіддю на необхідність забезпечення стабільності поставок і мінімізації ризиків. Структурні зміни в зовнішньоторговельних зв'язках супроводжувалися збільшенням імпорту високотехнологічних товарів та сировини з цих регіонів, що відображається в річних звітах про зовнішньо-економічну діяльність ЄС за 2023–2024 рр. [2].

Україна протягом останніх років демонструє зростаючу пріоритетність для Європейського Союзу у ключових секторах економіки, серед яких енергетика, аграрний сектор та металургія. У сфері енергетики спостерігається активна інтеграція українських компаній у європейські проекти, спрямовані на модернізацію енергетичної інфраструктури та впровадження нових технологій. Обсяги інвестицій в енергетичний сектор України в останні роки зросли на 25-30% порівняно з періодом до 2022 р., що сприяє зменшенню залежності як від традиційних енергоресурсів, так і від зовнішніх впливів.

У аграрному секторі економічне партнерство України з ЄС має стратегічне значення завдяки високій конкурентоспроможності українських сільськогосподарських продуктів. За офіційними даними Міністерства економічного розвитку України, обсяг експорту аграрної продукції до країн ЄС збільшився на 15–20% у період з 2020 по 2023 рік, що відображає успішну реалізацію програм безмитної торгівлі, укріплення митного союзу та вдосконалення стандартів

якості продукції [3]. Металургійний сектор, який є одним із стовпів економіки України, також отримує додаткове стимулювання завдяки євроінтеграційним процесам. Реструктуризація виробничих ланцюгів та модернізація підприємств у відповідності до європейських стандартів дозволяє збільшувати обсяги експорту металопродукції та залучати нові інвестиції. Протягом останніх років частка українського металургійного експорту на ринку ЄС зросла приблизно на 10–15%, що демонструє ефективність реалізованих реформ.

Інвестиції в транспортну інфраструктуру стали ключовим елементом інтеграції України в європейські логістичні мережі. Реалізація проєктів, спрямованих на модернізацію залізничних, автомобільних та морських перевезень, сприяє зменшенню логістичних витрат та покращенню швидкості доставки товарів. Дані Європейського Союзу свідчать про те, що за останні кілька років обсяг інвестицій у транспортний сектор України зріс на 20%, що позитивно впливає на інтеграцію в загальноєвропейські торговельні ланцюги і сприяє збільшенню експорту української продукції.

Європейські компанії в умовах довготривалої війни змушені переосмислити свою діяльність через необхідність скорочення бізнесових операцій у країні-агресорі та пошуку нових ринків збуту. Цей процес супроводжується системною адаптацією, що охоплює зміну виробничих стратегій, оптимізацію логістичних процесів та впровадження інновацій у сфері управління ризиками. Компанії активно шукають можливості для диверсифікації своїх постачальницьких ланцюгів, що дозволяє зменшити вплив геополітичних нестабільностей на їхню діяльність.

Санкційна політика, спрямована проти країни-агресора, має важливе значення з точки зору переформатування глобальних торговельних відносин. За умов обмеження економічних зв'язків із цією державою, європейські країни змушені перебудовувати свої зовнішньоторговельні стосунки, що веде до пошуку нових партнерів та альтернативних ринків. Санкції розглядаються як

інструмент не лише економічного тиску, але й як стимул для трансформації економічних моделей, що дозволяє зменшити залежність від окремих зовнішніх ринків.

Торговельна політика Європейського Союзу зазнає стратегічних змін у контексті посилення економічної безпеки та диверсифікації партнерів. ЄС розвиває відповідні підходи, спрямовані на забезпечення стійкості внутрішнього ринку та активне впровадження інноваційних технологій у сфері логістики і постачання. Стратегічна переорієнтація включає активну інтеграцію з країнами, що демонструють стабільність та високий рівень інституційного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Геополітичні та геоекономічні зміни, формовані під впливом військової агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / Наук. ред. В. Юрчишин. Київ: Центр Разумкова, 2022. 102 с.
2. Міністерство економіки України. Український експорт у 2024 році зріс на 13,4% до \$41 млрд. Юлія Свириденко. URL: <https://surl.li/vjjagk>.
3. Статистика зовнішнього сектору України (2023). URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>.

Канд. екон. наук Дон О. Д., Михайленко О. І.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ГЛОБАЛЬНИЙ ТРЕЙДИНГ І МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС:

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ Й ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Глобальний трейдинг сьогодні посідає ключову роль у світовій економіці, виступаючи основним двигуном розвитку міжнародних економічних відносин і впливаючи на темпи економічного зростання країн. В умовах сучасної глобалізації, посиленої активною цифровізацією останніх років, країни стали ще більш взаємозалежними, а кордони між національними ринками – все менш помітними. Ці процеси сприяють збільшенню масштабів міжнародної торгівлі та розвитку нових форм економічної діяльності. Міжнародна торгівля, як